

รูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรณีการร่วมกันฉ้อโกง ประชาชนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่

A Model of Economic Crime Prevention Against Conjoint Public Cheating and Fraud Via Mobile Phone

ปณัฒธร หอมบุญมา และ จินตนา ต้นสุวรรณนนท์

สาขาวิชาอาชญาวิทยา การบริหารงานยุติธรรมและสังคม มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Email: pannathorn1970@gmail.com ; Email: j_chintana@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรณีการร่วมกันฉ้อโกงประชาชนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ใช้วิธีระเบียบวิจัยแบบผสมผสานวิธี เริ่มต้นด้วยวิจัยเชิงคุณภาพการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 37 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถาม กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รวมจำนวนทั้งสิ้น 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรณีการร่วมกันฉ้อโกงประชาชนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ได้แก่ รูปแบบ LITERACY-MODEL ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) L=legal ด้านกฎหมาย คือ การจัดให้มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลใช้บังคับเพื่อป้องกันการขายข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจ และเป็นการลดโอกาสการกระทำความผิด 2) I=International Cooperation คือ การจัดทำระบบฐานข้อมูลประวัติอาชญากรรมระหว่างประเทศและการทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ 3) T=Training and Supporting คือ การเพิ่มตำแหน่งพนักงานสอบสวนและผู้ช่วยพนักงานสอบสวนให้เพียงพอ และการจัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง 4) E=Enforcement คือ การออกหลักเกณฑ์เชิงลงโทษกับธนาคารพาณิชย์เพื่อให้ตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลพร้อมการแจ้งเตือนผู้ขอเปิดบัญชีใหม่ ทุกครั้งเพื่อป้องกันการรับจ้างเปิดบัญชีและนำไปใช้กระทำความผิด 5) R=Reforming คือ การจัดตั้งศูนย์ประสานงานปฏิบัติการขึ้นเฉพาะเพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางสำหรับประสานและรับผิดชอบงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยให้ความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ตามกฎหมาย 6) A=Acknowledge and Public Relation คือ การประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลข่าวสาร ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม 7) Cy=Cyber Networking คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม เพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์

สำคัญ: รูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ,การฉ้อโกงประชาชน,โทรศัพท์เคลื่อนที่

คำสำคัญ: รูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ,การฉ้อโกงประชาชน,โทรศัพท์เคลื่อนที่

Abstract

This research has the objective of presenting a model of economic crime prevention in the case of conjoint public cheating and fraud via mobile phones using mixed method starting with qualitative research. Data is collected using in-depth interviews of 37 key subjects. data is analyzed by content analysis. Quantitative research is done using questionnaires for officers from government agencies, private

sector and mobile phone users in the total of 400 subjects. Statistics used in data analysis include frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. The research's result shows that economic crime prevention model in the case of conjoint public cheating and fraud via mobile phones; i.e. LITERACY-MODEL consists of 7 aspects as follows: 1) L = Legal, i.e. the provision of personal data protection laws to prevent the sale of business information of entrepreneur and reduce the chance of misconduct ; 2) I= International Cooperation, i.e. the preparation of an international criminal history database system and international cooperation agreement; 3) T=Training and Supporting, i.e. adding sufficient number of position of the inquiry officer and assistant investigative officer, and providing training for staffs to keep up to date with technology; 4) E=Enforcement, i.e. issuing punitive rules against commercial banks to ensure that commercial banks verify personal information and notify the applicant for a new account every time in order to prevent the newly opened account from being used to commit an offense; 5) R=Reforming, i.e. establishing a dedicated operation center as a center for coordination and responsible for tasks between related agencies acting independently according to the law; 6) A= Acknowledgment and Public Relation, i.e. publicizing news and information of related agencies, both government and private sectors, to allow the public to participate in crime prevention; 7) Cy=Cyber Networking, i.e. giving opportunity for the public to participate in the justice process in order to avoid falling victims to various forms of crime, especially the application of social network.

Key words: Economic crime prevention model, public cheating and fraud, Mobile phone

วันที่รับบทความ : 25 พฤษภาคม 2562

วันที่แก้ไขบทความ : 19 มิถุนายน 2562

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 21 มิถุนายน 2562

1. บทนำ

โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Phone) ถือเป็นอุปกรณ์สื่อสารของคนในสังคมยุคปัจจุบัน นอกจากจะใช้เพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสารแล้ว โทรศัพท์เคลื่อนที่ยังเป็นช่องทางการสื่อสารที่รองรับเทคโนโลยีในยุคของการหลอมรวมสื่อ (Media convergence) [1] ทำให้ได้รับความสะดวกในการเข้าถึงได้ในทุกที่ จึงได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ซึ่งจากรายงานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. [2] พบว่า อัตราการเติบโตการใช้เลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากจำนวน 94 ล้านเลขหมายในปลายปี พ.ศ. 2557 เพิ่มขึ้นเป็น 121.53 ล้านเลขหมายในปี พ.ศ. 2561 จากความนิยมใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่อย่างแพร่หลาย ทำให้มีบุคคลบางกลุ่มใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกง

ประชาชนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือที่เรียกว่า “แก๊งคอลเซ็นเตอร์” หลอกลวงประชาชน ด้วยการโทรติดต่อผ่านสัญญาณอินเทอร์เน็ตด้วยระบบ วีโอไอพี (Voice over Internet Protocol) ซึ่งเป็นที่นิยมในกลุ่มของผู้กระทำความผิด เนื่องจากมีความสะดวก เคลื่อนย้ายอุปกรณ์ได้ง่าย เสียค่าใช้จ่ายน้อย คุณภาพเสียงชัดเจน เหมาะสำหรับการใช้โทรจากต่างประเทศเพื่อหลอกลวงคนไทยที่อยู่ในประเทศไทย และที่สำคัญคือ ระบบ วีโอไอพีสามารถปลอมเป็นเลขหมายต่าง ๆ (Fake Number) โดยเฉพาะหน่วยงานราชการได้โดยง่าย ทำให้ประชาชนหลงเชื่อ ตกเป็นเหยื่อและสูญเสียเงินเป็นจำนวนมาก [3] อย่างไรก็ตาม รูปแบบการกระทำความผิดของแก๊งดังกล่าวถือเป็นการพัฒนารูปแบบที่ต่างจากการก่ออาชญากรรมทั่วไป เนื่องจากมีการดำเนินการร่วมกันเป็นเครือข่ายและกระทำความผิดในต่างประเทศ เข้าลักษณะเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ [4] ซึ่งที่ผ่านมาแม้จะมีความพยายามของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเข้าแก้ไข

ปัญหา เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือแม้แต่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ทำหน้าที่ในการติดตามยึดทรัพย์ผู้กระทำความผิดก็ตาม แต่ปัญหาดังกล่าวยังมีเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะความผิดส่วนใหญ่กระทำลงในต่างประเทศ ทำให้การนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษในประเทศไทยเป็นไปด้วยความยากลำบาก โดยเฉพาะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมถึงมาตรการในเชิงรุกภายใต้กรอบในระดับทวิภาคี (Bilateral) หรือพหุภาคี (Multilateral) [5] ซึ่งหากประเทศใดยังไม่มีความพร้อมหรือไม่ให้ความร่วมมือ จะไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษในประเทศไทยได้นอกจากนี้ ปัจจุบันยังพบว่า แก๊งคอลเซ็นเตอร์ แอบอ้างเป็นเจ้าของที่ของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น อ้างเป็นบริษัทไปรษณีย์ไทย กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI), กองกำกับการสืบสวนตำรวจภาค 1-9, สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง), หรือแม้แต่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส) ซึ่งจากการเปิดเผย กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) [6] พบว่ามีผู้ร้องเรียนประมาณ 8,000 ราย ถูกแก๊งคอลเซ็นเตอร์ แอบอ้างเป็นเจ้าของที่ธนาคารแห่งประเทศไทยหลอกหลวง ซึ่งคาดว่าน่าจะมีผู้หลงเชื่อและตกเป็นเหยื่อร่วม 100 ราย วงเงินเสียหายกว่า 200 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังพบว่าเครือข่ายในการดำเนินการหลอกหลวงอยู่ในต่างประเทศ โดยมีคนต่างชาติร่วมมือกับคนไทย นำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการโทรศัพท์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือ VoIP (Voice over Internet Protocol) เพื่อให้เกิดความซับซ้อนยากแก่การติดตามตัวมาลงโทษ และยังมี การปลอมเลขหมายเป็นหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ซึ่งที่ผ่านมาแม้จะมีการจับกุมผู้กระทำความผิดได้แต่ก็เป็นเพียงผู้รับจ้างเปิดบัญชี ผู้โอนเงินหรือผู้ช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย แต่ไม่สามารถจับตัวการใหญ่ได้ ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรณีการร่วมกันฉ้อโกงผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยศึกษาเฉพาะกรณีการฉ้อโกงด้วยการใช้ระบบวีโอไอพี เนื่องจากเป็นระบบที่แก๊งมิจฉาชีพนิยมใช้กันอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อนำเสนอรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรณีการร่วมกันฉ้อโกงประชาชนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่

3. วิธีการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธี (Mixed Methodology) เริ่มต้นด้วยวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 37 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่มจากผู้ที่มีคุณสมบัติและประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับปัญหาในแต่ละด้านไม่น้อยกว่า 2 ปี ซึ่งประกอบด้วย 1) กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 2) กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคเอกชน 3) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชญาวิทยาและกระบวนการยุติธรรม และ 4) กลุ่มประชาชนผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ตกเป็นเหยื่อและที่ได้สูญเสียเงินให้กับแก๊งมิจฉาชีพ สำหรับการวิจัยในเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหารวมจำนวน 400 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับปัญหา 2) กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และ 3) กลุ่มประชาชนผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยประเด็นคำถามจะครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ คือ สภาพปัญหาที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรณีการร่วมกันฉ้อโกงประชาชนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วจึงนำไปใช้

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ [7] ตั้งแต่มากที่สุดถึงน้อยที่สุด โดยนำ

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 จากนั้นจึงนำไปใช้

4. ผลการวิจัย

4.1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรณีการร่วมกันฉ้อโกงประชาชนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่

มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) ด้านการสร้างองค์ความรู้และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ด้านการปฏิรูประบบปฏิบัติการ 3) ด้านการบังคับใช้มาตรการของสถาบันการเงิน 4) ด้านกฎหมาย 5) ด้านการสร้างเครือข่าย 6) ด้านสนับสนุนและพัฒนาศูนย์กลางในกระบวนการยุติธรรม 7) ด้านการประสานงานและความร่วมมือระหว่างประเทศ

4.2 จากการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ ผลการวิจัย เกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรณีการร่วมกันฉ้อโกงประชาชนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ภาพรวมและรายด้าน มีดังนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรณีการร่วมกันฉ้อโกงประชาชนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ภาพรวมและรายด้าน

รูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจกรณีการร่วมกันฉ้อโกงประชาชนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านกฎหมาย	4.54	0.48	ค่าเฉลี่ยมากที่สุด
2. ด้านการบังคับใช้มาตรการสำหรับสถาบันการเงิน	4.53	0.52	ค่าเฉลี่ยมากที่สุด
3. ด้านการสร้างองค์ความรู้และการประชาสัมพันธ์	4.48	0.46	ค่าเฉลี่ยมาก
4. ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ	4.43	0.54	ค่าเฉลี่ยมาก
5. ด้านการสร้างเครือข่าย	4.41	0.51	ค่าเฉลี่ยมาก
6. ด้านการปฏิรูประบบปฏิบัติการ	4.30	0.60	ค่าเฉลี่ยมาก
7. ด้านสนับสนุนบุคลากรและพัฒนาศูนย์กลางในกระบวนการยุติธรรม	4.22	0.68	ค่าเฉลี่ยมาก
ค่าเฉลี่ย	4.42	0.41	ค่าเฉลี่ยมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรณีการร่วมกันฉ้อโกงประชาชนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 4.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจกรณีการร่วมกันฉ้อโกงประชาชนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านกฎหมาย (\bar{x} = 4.54) และด้านการบังคับใช้มาตรการสำหรับสถาบันการเงิน (\bar{x} = 4.53) รองลงมาคือด้านการสร้างองค์ความรู้และการประชาสัมพันธ์ (\bar{x} = 4.48) ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ (\bar{x} = 4.43) ด้านการสร้างเครือข่าย (\bar{x} = 4.41) ด้านการปฏิรูประบบปฏิบัติการ (\bar{x} = 4.30) และด้านสนับสนุนบุคลากรและพัฒนาศูนย์กลางในกระบวนการยุติธรรม (\bar{x} = 4.22) ตามลำดับ

5. อภิปรายผล

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามสรุปได้เป็นรูปแบบ LITERACY-MODEL ดังนี้

5.1 L=Legal (ด้านกฎหมาย) ได้แก่ การจัดให้มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลใช้บังคับเพื่อป้องกันการขายข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจ และเป็นการลดโอกาส (Opportunity) การกระทำความผิด สอดคล้องกับทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime triangle theory) ซึ่ง ชรินทร์ โภพัฒน์ตา [8] ได้อธิบายถึงองค์ประกอบการเกิดอาชญากรรมว่า การเกิดอาชญากรรมจะประกอบด้วย 3 ส่วนคือตัวผู้กระทำความผิด (Offender) เหยื่อ (Victim) และโอกาส (Opportunity) ในการกระทำความผิด ดังนั้นการมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลใช้บังคับ จะเป็นการ

ลดโอกาสผู้ที่จะนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นไปแสวงหาประโยชน์จะลดลง และโอกาสการกระทำผิดจะลดน้อยลงด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ การเพิ่มฐานความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงด้วยการใช้เทคโนโลยีและเพิ่มบทกำหนดโทษในประมวลกฎหมายอาญาให้สูงขึ้นในฐานความผิดดังกล่าว เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ให้กฎหมายเป็นเครื่องมือป้องกันอาชญากรรมตามทฤษฎีการป้องกันหรือการยับยั้งข่มขู่ (Deterrence Theory) สอดคล้องกับความเห็น พรชัย ชันดี [9] ซึ่งเห็นว่าอาชญากรรมจะมีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย ซึ่งหากมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและการมีโทษที่รุนแรง จะสามารถป้องกันมิให้บุคคลกระทำความผิดหรือลดการก่ออาชญากรรมลงได้

5.2 I=International (ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ) ได้แก่ การจัดทำระบบฐานข้อมูลประวัติอาชญากรรมระหว่างประเทศ การทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของคมสัน สุขมาก [10] ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในการข้ามแดนเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ ผลการวิจัยพบว่า กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในการข้ามผ่านแดนเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติมีความสำคัญ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่กระทำความผิดในต่างประเทศ และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

5.3 T=Training and Supporting (ด้านสนับสนุนและพัฒนาบุคลากร) ได้แก่ การเพิ่มตำแหน่งพนักงานสอบสวนและผู้ช่วยพนักงานสอบสวนให้เพียงพอ และการจัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขปัญหาความล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พกฤษา เครือแสง และรัชดาพร ทวลารมณ [11] ที่ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนากระบวนการสอบสวนคดีอาญาของไทย ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสอบสวนคดีอาญาของไทยทุกคดีต้องมีผู้ช่วยพนักงานสอบสวนร่วมการสอบสวนคดีอาญาในทุกขั้นตอนเพื่อให้การทำงานได้อย่างรวดเร็ว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์ [12] ที่ศึกษาวิจัยถึง แนวทางการปฏิรูประบบงานสอบสวนของตำรวจไทย ผลการวิจัยพบว่า ควรจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่งานสอบสวนให้เท่าทันสถานการณ์

และความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาและเพิ่มตำแหน่งพนักงานสอบสวนให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น คดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี คดีที่เกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติ

5.4 E=Enforcement (ด้านการบังคับใช้มาตรการทางการเงิน) ได้แก่ การออกหลักเกณฑ์เชิงลงโทษกับธนาคารพาณิชย์เพื่อให้ตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลพร้อมการแจ้งเตือนผู้ขอเปิดบัญชีใหม่ทุกครั้งเพื่อป้องกันการรับจ้างเปิดบัญชีและนำไปใช้กระทำความผิด ถือเป็น การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมสอดคล้องกับ จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย [13] อธิบายถึงการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมมี 2 ประเภทได้แก่ เหยื่อโดยตรง (direct victim) และเหยื่ออาชญากรรมโดยทางอ้อม (Indirect Victim) ซึ่งอาจเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการก่ออาชญากรรมตั้งแต่แรก แต่อาจตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ ดังนั้น การบังคับใช้มาตรการทางการเงินถือเป็นรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมที่สอดคล้องกับทฤษฎี ป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม (Theory of Crime Prevention Through Environmental Design) สอดคล้องกับ พรชัย ชันดี [9] ซึ่งได้อธิบายการถึงการตัดสินใจของคนร้ายที่จะกระทำความผิดหรือไม่ขึ้นอยู่กับโอกาส หากเห็นว่า มีโอกาสที่จะถูกจับสูงหรือมีมาตรการตรวจสอบติดตามอย่างเคร่งครัด คนร้ายจะตัดสินใจไม่กระทำความผิด โดยเฉพาะการให้เจ้าหน้าที่ธนาคารมีมาตรการตรวจสอบที่เข้มงวดถือว่าเป็นวิธีเพิ่มการข่มขู่ผู้กระทำความผิดให้เกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดได้อีกทาง

5.5 R=Reforming (ด้านการปฏิรูประบบปฏิบัติการ) ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์ประสานงานปฏิบัติการขึ้นเฉพาะเพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางสำหรับประสานและรับผิดชอบงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยให้ความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ แนวทางการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของ เศรษฐพงศ์ มะลิสวรรณ [14] ที่เห็นว่า แนวทางการแก้ปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ ควรมีการจัดหน่วยงานองค์กระจัดสำนักงานแห่งชาติขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ นอกจากนี้ ด้านการปฏิรูประบบปฏิบัติการยังต้องเพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้าน ภาษาต่างประเทศ ในการประสานงานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อทำให้การแก้ไขปัญหาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.6 A=Acknowledge and Public Relation (ด้าน การสร้างองค์ความรู้และการประชาสัมพันธ์) ได้แก่ การ ประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลข่าวสาร (Information) ของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา แผนวิจิต [15] ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้เกี่ยวกับการสร้างการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการป้องกันและ ปราบปรามอาชญากรรม ผลการวิจัยพบว่า การจัดการ ความรู้ในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้าน การสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จะต้องประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชน ทั่วไปทราบและให้ตระหนักถึงการป้องกันอาชญากรรม ด้วยตนเอง

5.7 Cy= Cyber Networking (การสร้างเครือข่าย) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน กระบวนการยุติธรรม เพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อ อาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้เครือข่าย ทางสังคมออนไลน์ (Social Network) สอดคล้องกับ ณรงค์ กุลนิเทศ [16] ที่ศึกษาถึง รูปแบบและมาตรการ แก้ไขปัญหาอาชญากรรมไซเบอร์อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า การสร้างเครือข่ายพันธมิตร (Alliance) ของ หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะในการ ให้ความช่วยเหลือด้านการรวบรวมพยานหลักฐาน การ รวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ยุ่งยากซับซ้อน จะทำให้ ปรากฏได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายผ่าน สังคมออนไลน์ถือเป็นช่องทางที่มีความเหมาะสมในสังคม ยุคปัจจุบัน เนื่องจากประชาชนมีช่องทางการรับรู้ตามสื่อ ต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย มีความสะดวก รวดเร็ว สอดคล้องกับทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social Control) แบบไม่เป็นทางการ (Informal Social control) ซึ่งสุดสงวน สุธีสร [17] อธิบายถึงการสร้าง เครือข่าย เป็นวิธีการป้องกันอาชญากรรมวิธีหนึ่ง ที่ สามารถเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มให้ได้รับความรู้และ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อป้องกันการตกเป็น เหยื่ออาชญากรรมได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินันท์กานต์ รุจิภักดิ์ และสัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ [18] ที่ทำการศึกษาวิจัยถึง เครือข่ายภาคประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการป้องกัน อาชญากรรมคดีพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบในการมี ส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนสามารถทำได้ 2 วิธี

คือ การมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่ายในเชิงป้องกัน อาชญากรรม ด้วยการเฝ้าระวัง เช่น การแจ้งเบาะแส การให้ข้อมูล และการมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่ายในการ ปราบปราม ซึ่งได้แก่ การแจ้งข่าวสารของประชาชนไปยัง หน่วยงานที่รับผิดชอบเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น เพื่อให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ควร เสนอร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลต่อ คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและประกาศบังคับใช้ต่อไป ใน ส่วนของประมวลกฎหมายอาญาควรเพิ่มฐานความผิด เกี่ยวกับฉ้อโกงประชาชนด้วยการใช้เทคโนโลยีและ กำหนดให้มีโทษสูงกว่าความผิดฐานฉ้อโกงทั่วไป โดยให้ กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ดำเนินการให้มีการปรับแก้ไข กฎหมายดังกล่าวต่อไป

6.1.2 ธนาคารแห่งประเทศไทย ควรออกหลักเกณฑ์ เพื่อประกาศบังคับใช้กับธนาคารพาณิชย์ โดยให้ธนาคาร พาณิชย์ทุกแห่ง ตรวจสอบข้อมูลผู้ขอเปิดบัญชีใหม่ทุก รายพร้อมแจ้งให้ลงลายมือชื่อรับทราบถึงการทำผิดต่อ กฎหมาย ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามควรจะต้องได้รับโทษ

6.1.3 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ควร ร่วมมือกับภาคเอกชนจัดกิจกรรมเชิงประชาสัมพันธ์เพื่อ สร้างองค์ความรู้ให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับรูปแบบอาชญากรรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางการ สื่อสารของแต่ละหน่วยงานที่มีอยู่ เช่น การแจ้งข้อมูล ข่าวสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ การจัดอบรมให้ความรู้โดย สภานายความ การติดป้ายแจ้งเตือนของธนาคาร พาณิชย์

6.1.4 สำนักงานตำรวจแห่งชาติควร ควรดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (1) จัดตั้งหน่วยงานพิเศษเพื่อให้เป็นหน่วยงาน หลัก สำหรับรับผิดชอบด้านการประสานงานระหว่าง ประเทศ การทำข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยให้กองทะเบียนประวัติอาชญากรรม จัดเก็บข้อมูล ประวัติอาชญากร การรับเรื่องร้องเรียนและการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว (2) จัดหาหน่วยงาน สำหรับการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้กับ บุคลากร พนักงานเจ้าหน้าที่ ด้านการสืบสวนสอบสวน ด้านความรู้ภาษาต่างประเทศ (3) ควรมีคำสั่งในเชิง

นโยบายให้สถานีตำรวจทั่วประเทศ สนับสนุนการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนและให้เป็นจุดกระจายข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบโดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (4) เพิ่มตำแหน่งพนักงานสอบสวนและผู้ช่วยพนักงานสอบสวนให้เพียงพอต่อปริมาณคดีที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน ทั้งนี้ รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการสนับสนุนและพัฒนาด้านบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาเจาะลึกถึงรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจด้วยการใช้เทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น การฉ้อโกงหรือการหลอกลวงด้วยการใช้โปรแกรม Application ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น โปรแกรม Line, Facebook, e-wallet หรือทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

6.2.2 ควรศึกษาเจาะลึกถึงรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับความร่วมมือของหน่วยงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ไขปัญหาการก่ออาชญากรรมข้ามชาติด้วยการใช้เทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

7. กิตติกรรม-ประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ต้นสุวรรณนนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภาศิริ สุวรรณานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ของดุสิตนิพนธ์เรื่อง รูปแบบการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรณีการร่วมกันฉ้อโกงประชาชนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ และขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลสำหรับดำเนินการวิจัยเรื่องนี้

8. เอกสารอ้างอิง

[1] สุภารักษ์ จูตระกูล, “4 SCREEN กับ การแสวงหาข่าวสารในยุคหลอมรวมสื่อ,” วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ปีที่ 9, ฉบับที่ 2, 2554, หน้า. 28-42

- [2] สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (3 พฤษภาคม 2562). ตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่. สืบค้นจาก <http://www.nbtc.go.th/getattachment/Business/commu/telecom/ตลาดโทรคมนาคม/ตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่/pdf.aspx>.
- [3] กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. (1 พฤษภาคม 2562). เตือนภัยแก๊งค์ Call Center แอบอ้างเป็นตำรวจ บก. ปอ. สืบค้นจาก https://www.edpolice.com/Index.php?modules=news&f=view&nesCatID=1&newx_id=63.
- [4] ผจจต อธิคมนันทะ, “สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเบื้องต้น”, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.
- [5] ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนนา. (5 พฤษภาคม 2562). อาชญากรรมข้ามชาติกับความมั่นคงของประเทศ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สืบค้นจาก <http://www.parliament.go.th/Library>.
- [6] กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (25 พฤศจิกายน 2561). เตือนภัยกลุ่มมิจฉาชีพการหลอกลวงทางโทรศัพท์ (แก๊งค์คอลเซ็นเตอร์). สืบค้นจาก <https://dsi.go.th/View?tid=T000151>.
- [7] Best, John W, “Research in Education. 3 rd ed” Englewood Cliffs New Jersey, 1977.
- [8] ชรินทร์ โกพัฒน์ตา, “คู่มือการบริหาร การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมคดีประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินอาคารร้านทอง,” วิทยาลัยการตำรวจกองบัญชาการศึกษาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2557.
- [9] พรชัย ชันดี, ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการงานวิจัยและนโยบายประยุกต์, สุนทรฟิล์ม, 2553.
- [10] คมสัน สุขมาก, “กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในการข้ามแดนเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ,”

- วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย, ปีที่ 8, ฉบับที่ 3, 2559, หน้า. 432-451.
- [11] พกฤษา เครือแสง และรัชดาพร หวลอารมณ์, “การพัฒนากระบวนการสอบสวนคดีอาญาของไทย,” วารสารบริหารท้องถิ่น, ปีที่ 9, ฉบับที่ 1, 2558, หน้า 133-143.
- [12] พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์, “แนวทางการปฏิรูประบบงานสอบสวนของตำรวจไทย,” วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ, ปีที่ 46, ฉบับที่ 2, 2559, หน้า 131-146.
- [13] จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, สังคมวิทยาอาชญากรรม, บริษัท วีพรีนท์ (1991) จำกัด, 2551.
- [14] เศรษฐพงศ์ มะลิสวรรณ. (3 พฤษภาคม 2562). ยุทธศาสตร์ความมั่นคงปลอดภัยเบอร์แห่งชาติ. สืบค้นจาก <https://www.nbtc.go.th/getattachment/News/Information/National-Cybersecurity-Strategy-ยุทธศาสตร์ความมั่นคง//เอกสารแนบ.pdf.aspx>.
- [15] สุพัตรา แผนวิชิต, “การจัดการความรู้เกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม,” วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ 36, ฉบับที่ 1, 2559, หน้า. 99-110.
- [16] ณรงค์์ กุลนิเทศ, “รูปแบบและมาตรการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมไซเบอร์,” การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 6, กรุงเทพฯ 2558, หน้า 224-237.
- [17] สุดสงวน สุธีสร, อาชญาวิทยา, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.
- [18] วินันท์กานต์ รุจิภักดิ์ และสัณญพงศ์ ลี้มประเสริฐ, “เครือข่ายภาคประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมคดีพิเศษ,” วารสารกระบวนการยุติธรรม, ปีที่ 8, ฉบับที่ 1, 2558, หน้า. 1-23.